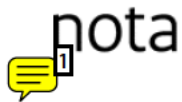

Aan
Minister van SZW

Nota verzending kabinetsreactie IBO Pensioenopbouw

Aanleiding

De Ministerraad heeft ingestemd met verzending van de kabinetsreactie naar beide Kamers, [redacted]

Geadviseerd besluit

Brieven ondertekenen en laten verzenden

Kernpunten

[redacted]

Bijlagen

	Naam	Actie
1	Brief aan Tweede Kamer: Kabinetsreactie IBO Pensioenopbouw	Verzenden aan TK, bijlage bij verzending aan EK
2	Brief aan Eerste Kamer: Afschrift Kabinetsreactie IBO Pensioenopbouw	Verzenden aan EK
3	IBO Pensioenopbouw	Bijlage bij verzending
4	Eerdere besluitvormende nota's betreffende de kabinetsreactie IBO	Bijlage bij verzending

BRIEF ONDERTEKENEN

Directie

[redacted]

Datum

06-11-2024

Onze referentie

2024- [redacted]

Opgesteld door

[redacted]

Uiterl

11 november 2024

Bijlage(n)

3

Commentaar [redacted]: Eenheid van het kabinetsbeleid

Commentaar [redacted]: Eenheid van het kabinetsbeleid

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Nota verzending kabinetsreactie IBO Pensioenopbouw

---

Pagina: 1

Nummer: 1
Akkoord

Auteur: Hijum, Y.J. van

Onderwerp: (Unknown)

Datum: Onbepaald

Aan MSZW
CC StasP&I

nota

Kabinetsreactie IBO Pensioenopbouw in balans

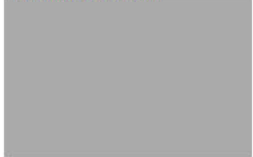
TER BESLISSING

Datum
05-08-2024

Onze referentie
2024

Ongesteld door

Bijlage(n)
1

Aanleiding

- Op 27 juni jl. is het Interdepartementale Beleidsonderzoek (IBO) Pensioenopbouw in balans aan de Kamer verzonden. In de begeleidende Kamerbrief is aangegeven dat een inhoudelijke reactie op het rapport volgt door het nieuwe kabinet.
- In deze nota informeren wij (PDP, ASEA, SV) u over de uitkomsten van het IBO en vragen wij u om richting te geven voor het kabinetsstandpunt ten aanzien van de conclusies en aanbevelingen van het IBO. Het voorstel is om de kabinetsreactie op 8 november aan de Kamer te sturen, voorafgaand aan het Commissiedebat Pensioenonderwerpen op 14 november en de begrotingsbehandeling van SZW op 26 november.
- Naast een reactie op het IBO zal de Kamerbrief conform een toezegging van uw ambtsvoorganger ook een reactie op het advies van de Stichting van de Arbeid (StvdA)¹ en de Taskforce Inkomen voor Later (Taskforce)² bevatten. De lijn voor de reactie ten aanzien van de adviezen van de StvdA en de Taskforce wordt op een later moment in een aparte nota aan u voorgelegd.

Geadviseerd besluit

Algemeen

Stemt u in met het opnemen van een algemene passage in de kabinetsreactie waarin de analyses van het IBO worden omarmd en worden geplaatst in een bredere visie op het pensioenstelsel? In deze passage over de hoofdconclusie uit het IBO onderschreven: dat het Nederlandse pensioenstelsel in grote mate effectief is en voor de meeste werkenden leidt tot voldoende inkomen na pensionering, zeker als ook de inzet van vermogen in de eigen woning en onderneming wordt meegenomen?

T.a.v. de opvolging van de aanbevelingen

Het IBO bevat 5 aanbevelingen, hieronder adviseren wij u hoe wij daar mee omgaan:

Stemt u er mee in dat de ingezette lijn op beleidsterreinen ook buiten het pensioendomein (bijvoorbeeld woningmarkt, arbeidsmarkt) die er aan kunnen bijdragen dat meer groepen een adequaat pensioen opbouwen, worden voortgezet (*eerste aanbeveling*);

¹ Stichting van de Arbeid: Pensioenopbouw zelfstandigen in de tweede pijler, 22 maart 2024.

² Taskforce Inkomen voor Later: Visiedocument, maart 2024.

Overzicht van opmerkingen bij 4. EerdereBesluitvormendeNotasKabinetsreactieIBO.pdf

---

Pagina: 1

■ Nummer: 1   Auteur: [REDACTED]   Onderwerp: Markering   Datum: 6-11-2024 15:05:02
persoonsgegevens

💬 Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: (Unknown)   Datum: Onbepaald
Akkoord met proces en inhoud
Zie enkele vragen hieronder

💬 Nummer: 3   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: (Unknown)   Datum: Onbepaald
Ik neem aan dat hierbij ook (het tegengaan van) uitholling van het collectieve stelsel via steeds verdere flexibilisering aan bod komt

---

Ander aandachtspunt: bij stijgende levensverwachting gaan gezondheidsverschillen een steeds grotere rol spelen i.r.t. hogere pensioenleeftijd en is er een relatie met inkomensverzekering via AO-regelingen. Kan pensioenopbouw een rol spelen bij arbeidsongeschiktheid?

- Stemt u er mee in dat in de kabinetsreactie het belang van betere en verdere monitoring en informatievoorziening op het gebied van pensioenopbouw in de kabinetsreactie wordt onderscheven. Wij onderzoeken de komende tijd op welke wijze concreet invulling gegeven kan worden aan de in het IBO gedane aanbevelingen (*aanbeveling 2 en 4*);
- U kunt instemmen met nader onderzoek naar het hanteren van nettovervangingsratio's in plaats van bruto vervangingsratio's³ om zo beter aan te sluiten bij de belevingswereld van mensen (*aanbeveling 3*);
- Stemt u er mee in dat op dit moment geen opvolging wordt gegeven aan de aanbeveling uit het IBO over het afschaffen van de netto pensioenregeling en de netto lijfrente, maar dat we de afname van het aanbod van deze netto pensioenproducten zullen blijven monitoren (*aanbeveling 5*).

Datum
05-08-2024

Onze referentie
2024

Kernpunten

- De belangrijkste conclusie van het IBO is dat het pensioenstelsel in grote mate effectief is. Wij stellen voor om in de Kamerbrief een passage op te nemen waarin deze hoofdconclusie wordt geplaatst in een bredere visie op het pensioenstelsel. Hierbij zouden elementen kunnen worden belicht als de AOW als goedwerkende brede volksverzekering om armoede te voorkomen, het belang van een arbeidsvoorwaardelijk pensioen op basis van solidariteit en risicodeling en bestaande mogelijkheden om aanvullend te sparen via de derde pijler en vierde pijler. Waarbij het in alle pijlers van belang is om de mens voorop te stellen en hoe de transitie naar de Wtp daaraan bijdraagt.
- Het IBO bevat vijf aanbevelingen. In de toelichting zijn de aanbevelingen en de voorgestelde reactie op deze aanbevelingen schematisch weergegeven.
- De enige grote wijziging die in het IBO wordt aanbevolen is om de fiscaal gefaciliteerde nettopensioen en nettolijfrente af te schaffen. Deze subsidieert groepen die over het algemeen al een goed pensioen (of andere voorzieningen) hebben, terwijl het wel het stelsel compliceert en een claim legt op uitvoeringscapaciteit. Deze maatregel levert jaarlijks ca. € 19 mln op, opbouwend tot € 49 mln structureel vanaf 2063. Omwille van een beheerste uitvoering van de stelselherziening is in het pensioenakkoord afgesproken om het relevante pensioenkader inclusief de fiscale kaders gedurende de transitieperiode niet te wijzigen. Wijzigingen zouden reeds gemaakte afspraken tussen decentrale werkgevers/werknemers doorkruisen en daarmee de transitie bemoeilijken. Daarom is afschaffing nu niet opportuun. Wel zien we dat netto pensioenregelingen en netto lijfrentes steeds minder worden aangeboden. Deze afname zullen we blijven monitoren. Eventueel kan dan op een later moment, na de pensioentransitie, in het kader van een bredere oriëntatie op vereenvoudiging van het belastingstelsel worden bekeken of deze maatregelen kunnen worden afgeschaft.
- De voorgestelde lijn is afgestemd met PDP, ASEA, SV en met ambtelijk FIN.

---

³ Er kan onderscheid gemaakt worden tussen een netto of bruto vervangingsratio. De bruto vervangingsratio vergelijkt het bruto-inkomen voor pensionering met het bruto-inkomen na pensionering. De netto vervangingsratio vergelijkt het netto-inkomen voor pensionering met het netto-inkomen na pensionering. Het netto-inkomen is het bruto-inkomen min belastingen plus inkomensregelingen, zoals toeslagen en heffingskortingen. In de praktijk kunnen deze vervangingsratio's erg verschillen.

Toelichting

- Interdepartementale beleidsonderzoeken (IBO) zijn ambtelijke, onafhankelijke onderzoeken die beleidsopties ontwikkelen op uiteenlopende beleidsterreinen. IBO's vinden plaats in opdracht van het kabinet en worden uitgevoerd door interdepartementale werkgroepen.

Datum
05-08-2024

Onze referentie
2024

Inhoud rapport

- Het IBO Pensioenopbouw heeft onderzoek gedaan naar de opbouw van pensioenen, waaronder bruto pensioeninkomens, vervangingsratio's (inclusief en exclusief het eigen huis), doelen van het pensioenstelsel, en de lastendruk.
- Het IBO concludeert dat het pensioenstelsel ervoor zorgt dat huishoudens met lage inkomens mede door de AOW niet in armoede komen. Zelfstandigen kunnen hun gebrek aan pensioenopbouw in de tweede pijler vaak compenseren met vermogen uit onderneming en eigen huis.
- Naar schatting 92% van alle huishoudens van Nederland bouwt voldoende pensioeninkomen op om armoede bij pensionering te voorkomen. Voor de overige 8% is hun pensioenbouw daar mogelijk niet toereikend voor.
- Verder draagt het stelsel bij aan 'consumption smoothing' over de levensloop. Ook na pensionering hebben de meeste mensen genoeg te besteden.
- Het lukt 61% van de huishoudens om een bruto vervangingsratio van minimaal 70% te behalen (inclusief vermogen eigen woning, eigen onderneming), zonder illiquide vermogen is dit 35%. Mensen met hogere inkomens hebben vaker lagere vervangingsratio's na pensionering. Zij hebben echter vaak genoeg mogelijkheden om hun consumptiepatroon aan te passen.
- Het stelsel bevat een risico op oversparen, met name via vermogensopbouw (eigen huis). Dit beperken kan ook mensen raken die niet oversparen.
- Uitdagingen ziet het IBO bij het pensioen van mensen die op latere leeftijd naar Nederland komen (zoals (arbeids)migranten), en die een onzekere positie vervullen op de arbeidsmarkt (zoals zzp'ers en flexwerkers).
- Belangrijke kanttekeningen hierbij zijn dat in het onderzoek geen rekening kon worden gehouden met gevolgen van e- of remigratie naar het buitenland en dat een belangrijk deel van de armoedeproblematiek achteraf wordt bestreden via de Aanvullende inkomensvoorziening voor ouderen (AIO; voor wie bij pensionering onvoldoende (AOW) pensioen heeft opgebouwd vult de AIO aan tot bijstandsniveau).
- Ook leunt de groep goedverdienende zelfstandigen in hun pensioenvermogen sterk op illiquide middelen (woning, onderneming). Dat maakt hen kwetsbaar wanneer zij bij economisch slecht weer dit vermogen willen aanspreken.
- In het kader van deze uitdagingen is ook onderzoek gedaan naar een pensioenplicht, maar beveelt het IBO aan hier nu niet voor te kiezen (zie verderop in deze nota).
- Verder maakt fiscale facilitering het mogelijk om te sparen voor een goed pensioen, maar is er risico op overstimulering voor groepen die al relatief veel opbouwen, ook vanwege de fiscale bevoordeling van een eigen woning.
- Uiteindelijk is het vooral ook een politieke keuze in hoeverre de overheid haar doelen op het terrein van het voorkomen van armoede en het behouden van de levensstandaard wil vervullen, en of dit verloopt via pensioenopbouw of ook andere middelen hierin als voldoende worden beschouwd. Dit brengt afruilen met zich mee, bijvoorbeeld keuzevrijheid (nu consumeren of meer sparen) of welke groepen (extra) steun krijgen. Maatregelen die de pensioenopbouw meer in balans krijgen zijn vaak ingrijpend met een risico op doorschietsing (e.g. de gehele AOW aanpassen om een kleine groep meer te laten opbouwen).

Aanbevelingen en voorgestelde opvolging

Datum
05-08-2024

AANBEVELING	TOELICHTING IBO	ADVIES	MOTIVERING	Onze referentie
Voorgenomen maatregelen buiten het pensioendomein doorzetten	Al voorgenomen maatregelen met arbeidsmarktpakket met betrekking tot zzp-ers (o.a. VBAR), de Wtp en maatregelen op de woningmarkt kunnen eraan bijdragen dat meer groepen een adequaat pensioen kunnen opbouwen.	Positieve reactie, overnemen	Met de voorgenomen maatregelen is de verwachting dat de arbeidsvorm (meer vast) en huizenbezit minder van invloed zijn op de pensioenopbouw	
Monitoring adequate pensioenopbouw	De huidige situatie is dynamisch, er speelt veel (zoals invoering Wtp) en de gevolgen van geen of beperkt pensioen opbouwen kunnen voor mensen groot zijn. Dit dient voor nu goed in de gaten gehouden te worden.	Belang monitoring onderschrijven, op maatregelniveau bekijken of en hoe opvolging kan worden gegeven. Daar in kabinetsreactie nader op in gaan.	De algehele conclusie van het IBO is positief, maar er is risico voor blinde vlekken. Ook de risico's voor zelfstandigen moeten in kaart worden gebracht. Vergt nader uitzoekwerk hoe dit vormgegeven kan worden.	
Netto- vervangingsratio's onderzoeken	Nu gebruiken we vaak bruto- vervangingsratio's wat toekomstig (netto) pensioen onderschat, door voortaan netto te sturen sluit dit meer aan op de belevingswereld van mensen. De gevolgen moeten eerst onderzocht worden.	Positieve reactie, toezeggen onderzoek i.s.m. met FIN	Sluit beter aan bij de beleefwereld van mensen die meer bezig zijn met hun netto situatie dan bruto situatie. Maakt de uitvoering wel complexer en kan onterechte verwachtingen scheppen. Dient nader onderzocht te worden. Voorstel is om dit op te pakken met ambtelijk FIN.	
Informatievoorziening verbeteren	Maatregelen gericht op werkgevers en zelfstandigen via bijvoorbeeld de loonstrook of KvK kunnen bijdragen aan meer besef en bewustwording rondom pensioenopbouw.	Belang goede informatievoorziening onderschrijven, op maatregelniveau bekijken of en hoe opvolging kan worden gegeven. Daar in kabinetsreactie nader op in gaan.	Bewustwording van het belang van goed pensioen kan worden verbeterd. Vergt nader onderzoek welke maatregelen kosteneffectief zijn.	
Afschaffen fiscale facilitering nettopensoenen en nettolijfrente	Via twee vrijstellingen in box 3 van de inkomstenbelasting is het voor personen met een inkomen boven de aftoppingsgrens van het pensioengevend loon (€ 137.800 in 2024) mogelijk om fiscaal gefaciliteerd een nettopensoenen of een nettolijfrente op te bouwen	Nu niet overnemen	Vergt openbreken van pensioenakkoord op dit punt en heronderhandeling van lopende afspraken in het kader van de transitie. Om deze reden is dit nu niet opportuun. Wel monitoren van afname aanbod van deze producten. Mogelijk op een later moment wel bezien in het kader van een bredere vereenvoudiging van het belastingstelsel.	

Amendement adequaat pensioen voor alle werkenden

- In de Wet toekomst pensioenen (Wtp) is per amendement (belangrijk voor steun GL/PvdA) toegevoegd om het aantal werknemers die actief geen pensioen opbouwt (witte vlek) te halveren per 2028 ten opzichte van 2019. Dit betekent dat ca. 450.000 werknemers dan pensioen gaan opbouwen t.o.v. 2019. Deze halvering draait om absolute aantallen en laat zelfstandigen buiten beschouwing.
- Dit amendement vormt een van de aanleidingen voor het IBO, maar de analyse van het IBO kijkt niet alleen naar de witte vlek. Een belangrijk verschil is dat in het IBO wordt gekeken naar het verwachte pensioen van nu 35-plussers, terwijl de helft van de witte vlek 21-35-jarigen betreft.
- Uit het IBO valt dus niet te concluderen of de aanpak voor de witte vlek succesvol is of dat er nog iets bij moet.
- We informeren u in een aparte nota over de acties op het gebied van de witte vlek en hoe het staat met de uitvoering van het amendement.

Datum
05-08-2024

Onze referentie
2024 [REDACTED]

Pensioenplicht

- In het hierboven genoemde amendement speelt een mogelijke pensioenplicht een belangrijke rol. Deze komt volgens de wet in beeld wanneer de doelstelling niet gehaald wordt. Afgesproken is om in 2025 te bezien of we op schema liggen, en zo niet om dan aanvullende maatregelen te nemen. Daarbij wordt dan in ieder geval de mogelijkheid van een algemene pensioenplicht onderzocht.
- Een pensioenplicht draagt bij aan een gelijk speelveld tussen werknemers en zelfstandigen en tussen bedrijven met en zonder pensioenregeling (iedereen draagt verplicht pensioenpremie af). Dit beperkt de risico's op onvoldoende pensioenopbouw bij zelfstandigen, en versterkt de concurrentiepositie van werknemers op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd betekent invoering van een pensioenplicht ook een grote stelselwijziging en een wijziging aan de marktordening. Tevens is er weerstand tegen een dergelijke verplichting voor ondernemers.
- Opties voor een pensioenplicht zijn in het kader van dit IBO verkend. De uitkomsten van deze verkenning kunnen indien nodig worden benut voor de afspraak naar onderzoek naar een pensioenplicht in 2025. Bij dit IBO zijn twee varianten in kaart gebracht:
  - Een pensioenplicht voor alle werkenden met standaarduitvoerder met minimale inleg en mogelijkheid om eigen arbeidsvoorwaardelijke afspraken te maken;
  - Pensioenplicht op dezelfde manier als hierboven maar dan zonder standaarduitvoerder (meer eigen verantwoordelijkheid werkgevers en zelfstandigen).
- Het invoeren van een pensioenplicht is geen sinecure en betreft een ingrijpende stelselwijziging met grote juridische implicaties, onder meer vanuit Europese regelgeving. Het IBO is dan ook tot de conclusie gekomen dit niet te adviseren, te meer omdat veel zelfstandigen nu al via opbouw van vermogen kunnen voorzien in hun pensioen (via eigen huis en onderneming), en alleen als optie mee te geven indien de politiek het risico op ondersparen voor bepaalde groepen zeer zwaar weegt.
- Wel adviseert het IBO zoals hierboven beschreven om de pensioenopbouw van deze groepen goed te (blijven) monitoren om zonodig tijdig te kunnen ingrijpen.

Nummer: 1   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: (Unknown)   Datum: Onbepaald
Wordt hierbij nog aandacht besteed aan de Europese kritiek op de vormgeving van het stelsel in NL?

Proces

- Eerste week september: nota MSZW en cc StasP&I.
- September nadere uitwerking mogelijke maatregelen, afstemming Sociale Partners.
- Oktober: conceptbrief voorleggen aan MSZW en cc StasP&I.
- 21 oktober: Ambtelijk voorportaal (CSD)
- 8 november: Ministerraad
- 8 november: verzending aan 1^e en 2^e Kamer na MR.
- 14 november: Commissiedebat Pensioenonderwerpen.
- 26 november: begrotingsbehandeling SZW.

Datum
05-08-2024

Onze referentie
2024 [REDACTED]

Opbouw Kabinetsreactie

- Inleiding met de aanleiding voor het onderzoek, uitleg witte vlek en Wet toekomst pensioenen. Kort overgenomen aanbevelingen benoemen.
- Samenvatting van de analyse met de belangrijkste uitkomsten en de gemaakte aanbevelingen. Inhoudelijke reactie van het kabinet op de analyse. Deze kunnen we onderschrijven en levert waardevolle nieuwe inzichten op. Hierin wordt ook een bredere visie van het kabinet op het pensioenstelsel opgenomen langs hierboven geschetste lijnen.
- Ingaan op het advies van de StvdA en Taskforce inkomen voor later.
- Reactie van het kabinet op de gemaakte aanbevelingen en op het advies van StvdA. Waarbij ook stilgestaan wordt op ingezette beleid op de arbeidsmarkt en woningmarkt.
- Opvolging en vervolgproces voor wat betreft de gemaakte aanbevelingen.
- Slotwoord en dankwoord.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	IBO Pensioenopbouw in balans	Ter informatie (niet verzenden)	

**Ambtelijke beantwoording op vragen van MSZW bij startnotitie kabinetsreactie IBO
Pensioenopbouw**

Tekst in nota	Vraag MSZW	Antwoord
Stemt u er mee in dat de ingezette lijn op beleidsterreinen ook buiten het pensioendomein (bijvoorbeeld woningmarkt, arbeidsmarkt) die er aan kunnen bijdragen dat meer groepen een adequaat pensioen opbouwen, worden voortgezet (eerste aanbeveling);	Ik neem aan dat hierbij ook (het tegengaan van) uitholling van het collectieve stelsel via steeds verdere flexibilisering aan bod komt	Dat zal inderdaad mee worden genomen.
	Ander aandachtspunt: bij stijgende levensverwachting gaan gezondheidsverschillen een steeds grotere rol spelen i.r.t. hogere pensioenleeftijd en is er een relatie met inkomensverzekering via AO-regelingen. Kan pensioenopbouw een rol spelen bij arbeidsongeschiktheid?	Deelname aan een pensioenregeling brengt inderdaad vaak ook een arbeidsongeschiktheidsregeling met zich mee. Op die manier brengt een hogere aandeel van werkenden aan een pensioenregeling ook een hoger aandeel op het gebied van arbeidsongeschiktheidsregelingen met zich mee. Het IBO heeft zich echter beperkt tot alleen het ouderdomspensioen, we stellen dan ook voor dit niet te betrekken bij de reactie in de aanbevelingen, maar in het algemene deel waarin de bredere visie op het pensioenstelsel wordt besproken zullen we dit wel meenemen.
Opties voor een pensioenplicht zijn in het kader van dit IBO verkend. De uitkomsten van deze verkenning kunnen indien nodig worden benut voor de afspraak naar onderzoek naar een pensioenplicht in 2025. Bij dit IBO zijn twee varianten in kaart gebracht: o Een pensioenplicht voor alle werkenden met standaarduitvoerder met minimale inleg en mogelijkheid om eigen arbeidsvoorwaardelijke afspraken te maken; o Pensioenplicht op dezelfde manier als hierboven maar dan zonder standaarduitvoerder (meer eigen verantwoordelijkheid werkgevers en zelfstandigen).	Wordt hierbij nog aandacht besteed aan de Europese kritiek op de vormgeving van het stelsel in NL?	In de analyse die voor het IBO is uitgevoerd is ook stilgestaan bij de juridische vraagstukken, nadrukkelijk ook de Europese regelgeving. Ook in eventueel vervolgonderzoek zal dit worden meegenomen. Duidelijk is dat de invoering van een pensioenplicht flinke juridische consequenties heeft.

Aan
Minister van SZW

cc
StasP&I

TER BESLISSING

Directoraat

Datum
07-10-2024

Onze referentie
2024

nota

Aanbieding CSD kabinetsreactie IBO Pensioenopbouw

Aanleiding

In augustus informeerden wij u over het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Pensioenopbouw en deden wij u een voorstel voor de kabinetsreactie. Tevens hebben wij u in dit kader recent een voorgestelde reactie op de adviezen van de Stichting van de Arbeid en de Taskforce Inkomen voor Later voorgelegd. Bijgaand treft u de kabinetsreactie aan. Hierbij hebben wij uw eerdere aandachtspunten ter harte genomen. Om de brief te versturen voor het commissiedebat Pensioenonderwerpen 14 november aanstaande, zal het concept deze week aan de Commissie Sociaal Domein moeten worden aangeboden.

Uiterlijk bij
8 oktober 2024

Bijlage(n)
1

Geadviseerd besluit

- Akkoord te gaan met agendering in de Commissie Sociaal Domein van 21 oktober.
- In te stemmen met de verzending van de kabinetsreactie aan de Commissie Sociaal Domein uiterlijk vrijdag 11 oktober.

Kernpunten

- In de kabinetsreactie geeft u aan blij te zijn met de constatering dat gepensioneerden – door de AOW – niet in armoede geraken, benadrukt u de solidariteit van het pensioenstelsel en het belang van het toekomstbestendig maken van het stelsel door middel van de pensioentransitie.
- In lijn met de conclusies van het IBO is uw belangrijkste boodschap om nu geen ingrijpende koerswijzigingen door te voeren: een verstandige en voorspelbare transitie staat voorop. Wel houdt u de situatie goed in de gaten door de pensioenopbouw van groepen te (blijven) monitoren en te onderzoeken of dit uitgebreid kan worden en door onderzoek te doen naar het gebruik van nettovervangingratio's.
- De kabinetsreactie erkent het grote belang van een goed werkend pensioenstelsel. Het IBO draagt hieraan bij door de pensioenopbouw van verschillende groepen inzichtelijk te maken.
- Ook maakt u gebruik van de gelegenheid om te reageren op adviezen van de Stichting van de Arbeid (StvdA) en de Taskforce Inkomen voor Later over pensioenopbouw van zelfstandigen.

Toelichting

- Met deze brief geeft u opvolging aan de toezegging aan het lid Nijboer over het vrijwillig voortzetten van pensioenopbouw door zelfstandigen, en u geeft invulling aan de motie van de leden Stoffer en Smals over het onderzoeken

---

■ Nummer: 1   Auteur: [REDACTED]   Onderwerp: Markering   Datum: 6-11-2024 15:05:18

■ Nummer: 2   Auteur: Hijum, Y.J. van   Onderwerp: (Unknown)   Datum: Onbepaald

---

Akkoord

- zie opmerkingen in tekst brief

- teksten over de pensioentransitie mogen er uit, de precieze vormgeving van het stelsel is minder relevant voor het onderwerp van deze brief

van de mogelijkheden om de pensioenopbouw voor zelfstandigen te verbeteren.

Datum
07-10-2024

- Acties die u met deze brief in gang zet zijn:
  - Te onderzoeken of bestaande monitoring van pensioenopbouw door het CBS kan worden uitgebreid met monitoring van de pensioenopbouw van zelfstandigen in de tweede en derde pijler.
  - Ook te bezien of de monitoring kan worden geïntensiveerd naar een jaarlijkse rapportage.
  - Verkennen of er onderzoek kan worden gedaan naar de mate waarin werkenden aan het oversparen of ondersparen zijn, door middel van een vijfjaarlijks onderzoek naar de verwachte vervangingsratio's van verschillende typen huishoudens, op een vergelijkbare manier zoals dit onderzoek door de Nederlandsche Bank is uitgevoerd voor het IBO.
  - Bij de evaluatie van het op de loonstroom vermelden van het feit of er in een bepaalde periode pensioenopbouw heeft plaatsgevonden de aanwezigheid van een pensioenregeling te bezien of dit inderdaad de effectiviteit van de informatievoorziening verbetert en of hier eventueel de werkgeverspremie aan kan worden toegevoegd.
  - Omarmen van de aanbeveling om vervolgonderzoek te doen naar nettovervangingsratio's in plaats van brutovervangingsratio's. FIN gaat hier onderzoek naar doen en verwacht de resultaten in de loop van 2025. Wij zorgen dat wij ambtelijk goed zijn aangehaakt.
- Aanbevelingen die u niet overneemt zien toe op:
  - Aanbevelingen StvdA voor pensioenopbouw zelfstandigen: u geeft aan eerst de resultaten af te wachten van het reeds ingezette beleid om de pensioenopbouw van zelfstandigen te verbeteren. Zoals de experimenteerwetgeving waarbij de tweede pijler voor zelfstandigen aantrekkelijker wordt en de fiscale verruiming voor derde pijler producten.
  - Afschaffing van nettopensioen- en -lijfrenteregelingen: u hecht aan stabiliteit voor de pensioensector tijdens de transitie. Daarom acht u het onverstandig om deze nu af te schaffen of te versoberen.
- Teven laat u in reactie op de toezegging aan de heer Nijboer weten dat u geen opvolging kunt geven aan zijn voorstel om standaard de pensioenopbouw van zelfstandigen vrijwillig voort te zetten na beëindiging van hun dienstverband. Hier kleven mededingingsrechtelijke bezwaren aan vast.

Onze referentie
2024

Verder proces

- De kabinetsreactie wordt afgestemd met sociale partners in de Werkgroep Pensioenen van 16 oktober aanstaande. Mocht dit aanleiding geven tot (grote) wijzigingen, dan leggen wij deze aan u voor.
- De kabinetsreactie is ambtelijk afgestemd met FIN, EZ, en BZK.
- Het traject er als volgt uit:
  - 16 oktober: Afstemming sociale partners in Werkgroep Pensioenen
  - 21 oktober: Behandeling CSD
  - 5 November: Behandeling RSD
  - 11 November: Behandeling MinisterRaad; verzending Tweede Kamer
  - 14 November: Commissiedebat Pensioenonderwerpen

Bijlagen**Datum**
07-10-2024

	Naam	Actie
1	Concept-kabinetsreactie IBO Pensioenopbouw	Ter akkoord voor verzending aan CSD
2	IBO Pensioenopbouw	Ter informatie (niet verzenden)

Onze referentie
2024

Pagina: 11

 Nummer: 1	Auteur: 	Onderwerp: Markering	Datum: 6-11-2024 15:05:27
<hr/>			
 Nummer: 2	Auteur: 	Onderwerp: Markering	Datum: 6-11-2024 15:08:39
<hr/>			
 Nummer: 3	Auteur: Hijum, Y.J. van	Onderwerp: (Unknown)	Datum: Onbepaald
<hr/>			
 Nummer: 4	Auteur: 	Onderwerp: Markering	Datum: 6-11-2024 15:08:19
<hr/>			
 Nummer: 5	Auteur: 	Onderwerp: Markering	Datum: 6-11-2024 15:07:34
<hr/>			

1. complex maken en beveelt aan om de regelingen af te schaffen. FIN is in lijn met de aanbeveling van het IBO voorstander van afschaffing. Daarbij zou afschaffing in het eerste jaar € 19 mln opleveren oplopend naar uiteindelijk € 49 mln. structureel in 2063.

Datum
16-10-2024

Onze referentie
2024

- Wij vinden afschaffing nu geen optie, omdat dat indruist tegen eerder gemaakte afspraken in het Pensioenakkoord om tijdens de pensioentransitie niet te tornen aan bestaande fiscale regelingen. Dit is ook eerder (in 2022) interdepartementaal zo gewisseld bij de beleidsreactie op het IBO Vermogensopbouw waarin dezelfde beleids optie is benoemd.
- In de CSD is hierover geen overeenstemming bereikt, waardoor dit zal worden besproken in de RSD. Bij terugkeer na het herfstreces op 4 november zullen we u verder informeren over de stand van zaken, als u van een inhoudelijke voorbereiding voorzien.

Toelichting

- 2. In de nettopensioenregeling is het mogelijk om extra pensioen op te bouwen over het salaris boven de aftoppingsgrens van het pensioengevend loon (€ 137.800 in 2024). De regeling wordt afgesloten via de werkgever en valt onder de tweede pijler. De werknemer betaalt de premie uit het nettoloon. De premie is niet fiscaal aftrekbaar. De opgebouwde waarde is vrijgesteld in box 3 waarmee het vermogen fiscaal anders wordt behandeld dan regulier vermogen. De pensioenuitkering is onbelast. De nettolijfrente werkt vergelijkbaar.
- Beide faciliteiten zijn ingevoerd met de introductie van de aftoppingsgrens in 2015. Het doel van de maatregel was om werknemers die door deze aftopping werden geraakt in de gelegenheid te stellen alsnog fiscaal gefaciliteerd pensioen op te bouwen. Anders dan bij reguliere pensioenopbouw wordt de betaalde premie uit het al belaste inkomen voldaan, maar het opgebouwde pensioen en de uitkeringen zijn onbelast.

Vervolgtraject

- 5 november: Behandeling RSD
- 11 november: Behandeling MR
- 11 november: Verzending naar Kamers
- 14 november: Commissiedebat Pensioenonderwerpen

Bijlagen

	Naam	Actie
1	Aanbiedingsformulier RSD	Tekenen en laten verzenden
2	Concept Kabinetsreactie IBO Pensioenopbouw in balans	Bijlage bij verzending
3	Track changes versie Concept Kabinetsreactie	Ter informatie
4	Afschrift Kabinetsreactie aan Eerste Kamer	Bijlage bij verzending
5	IBO Pensioenopbouw in balans	Bijlage bij verzending

■ Nummer: 1   Auteur: ██████████   Onderwerp: Markering   Datum: 6-11-2024 15:07:43
Eenheid van het kabinetsbeleid

■ Nummer: 2   Auteur: ██████████   Onderwerp: Markering   Datum: 6-11-2024 15:07:59
Eenheid van het kabinetsbeleid